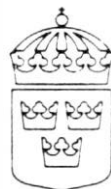

Motion till riksdagen

1989/90:Jo274

av Sven Eric Lorentzon m.fl. (m)

Jordbruket

Mot.
1989/90
Jo274

Sammanfattning

I år kommer avgörande beslut att fattas om den framtida jordbrukspolitiken. Enligt vår mening bör det svenska jordbruket avregleras inom ramen för ett bibehållet gränsskydd. Svenskt jordbruk måste få chansen att konkurrera på lika villkor med omvärlden. Därför måste förändringsarbetet kopplas till utvecklingen i omvärlden, både avseende takt och omfattning.

Jordbruket är ett viktigt inslag i det svenska samhället. Den svenska livsmedelsproduktionen är av hög kvalitet. En väl fungerande jordbruksnäring är en förutsättning för en befolkad landsbygd. Den svenske jordbrukaren är förvaltare av ett kulturarv.

Det är viktigt att upprätthålla ett effektivt och rationellt lantbruk, inte minst från försörjnings- och beredskapssynpunkt. Enligt vår mening bör livsmedelsproduktionen av beredskapsskäl motsvara 100 procent av den fredstida konsumtionen.

Sveriges lantbrukare skall vara fria företagare. Ägande- och förfoganderätten måste stärkas. Onödiga regleringar måste tas bort. Skattesystemet måste få en mer småföretagarvänlig profil.

En betydande andel av den offentligt ägda jorden och skogen bör, enligt vår mening, säljas till enskilda jord- och skogsbrukare. Jordförvärvslagen och prisprövningen bör slopas för enskilda personer.

Riksdagen förväntas fatta ett nytt jordbrukspolitiskt beslut under 1990, vilket kan träda i kraft först inför växtodlingssäsongen 1991. På så sätt kan årets växtodlingssäsong vara sig omfattas av 1985 eller 1990 års jordbrukspolitiska beslut. Vår uppfattning är att 1985 års beslut skall gälla tills ett nytt beslut hinner träda i kraft. Som en konsekvens av detta bör statens delansvar för spannmålsexporten förlängas med ett år och liksom hittills vara 40 procent av exportkostnaderna vid normal skörd.

Jordbruksmarken måste i ökad utsträckning användas för produktion av annat än livsmedel. För att stimulera en sådan utveckling krävs en omställnings- och anläggningersättning som kan skapa reella utvecklings- och valmöjligheter för den enskilde markägaren.

Vår utgångspunkt är att ett livskraftigt svenskt jordbruk skall bibehållas och att jordbrukarna även i framtiden skall vara självständiga företagare. Politikernas uppgift är att skapa förutsättningar för att så kan ske.

Inledning

Jordbruket är en viktig basnäring i Sverige. Den måste säkerställa en trygg livsmedelsförsörjning i fred men även i kris- och beredskapssituationer. En levande landsbygd bibehålles genom en kombination av jord- och skogsbruk och andra verksamheter.

Den inhemska livsmedelsproduktionen fördelad över hela landet bör under fredstid inriktas på en produktion motsvarande hundraprocentig självförsörjning. Därigenom skapas också rimliga förutsättningar att klara försörjningstryggheten under kris- och i krigssituationer.

Jordbrukarna är den bästa garantin för att odlingslandskapet bevaras och förvaltas samt att stora miljövärden och en levande landsbygd värnas. Den svenska jordbruksnäringen styrs emellertid hårt av olika regleringar. Stat och kommun har skaffat sig allt större befogenheter att reglera markanvändningen. Ägande- och förfoganderätten har urholkats. Detta har hämmat initiativlusten och utvecklingsmöjligheten inom näringen. Brukarens egna idéer måste, enligt vår mening, i stället stimuleras och tas tillvara.

Jordbruket är ett nyckelområde i den stora multilaterala handelsförhandling som nu äger rum inom GATT. Förhandlingarna omfattar samtliga åtgärder som direkt och indirekt påverkar jordbrukshandeln. De syftar bland annat till att liberalisera handeln och förbättra konkurrenssituationen genom ökad disciplin och gradvis neddragning av stöd och skydd till jordbruket. Förhandlingarna har hittills främst inriktats på en frysning av nuvarande stöd och skydd, samt metoder för att dra ner stödet.

Den livsmedelspolitiska arbetsgruppens arbete

Den parlamentariska livsmedelspolitiska arbetsgruppens uppgift (LAG) var bland annat att utvärdera 1985 års livsmedelspolitiska beslut och att utforma förslag till en ny livsmedelspolitik från och med 1990. Arbetsgruppen presenterade sitt slutbetänkande i oktober förra året.

Vi kan konstatera att utredningens slutdokument är oklart skrivet. Slutprodukten måste därför betraktas som undermålig och inte lämplig som enda underlagsmaterial för en ny och långsiktig jordbruks- och livsmedelspolitik. Det är uppenbart att det krävs ytterligare material och kompletterande analyser av konsekvenserna om de olika förslagen genomföres.

Remissvaren, som kan förväntas från olika håll av berörda, tillsammans med nödvändiga konsekvensanalyserna bör kunna ge en bättre grund för det kommande riksdagsbeslutet.

Arbetsgruppen är överens om att de interna regleringarna skall avskaffas inom ramen för ett bibehållet gränsskydd. Tvisteämnena inom den livsmedelspolitiska arbetsgruppen rörde tillvägagångssättet för en avreglering samt i vilken takt denna kan genomföras. En annan svår fråga är hur GATT-avtalen skall tolkas och tillämpas.

Huvudförslaget i arbetsgruppen förordar att jordbruket skall avregleras under en treårsperiod. Enligt förslaget skall de garanterade inlösenpriserna på spannmål tas bort. Under övergångsperioden skall ett arealbaserat inkomststöd utbetalas. Arealstödet skall under övergångstiden successivt trappas ned.

Vi anser att övergångstiden är för kort. Omställningen bör i stället ske under en femårs period. Vi förordar dessutom en successiv nedtrappning av inlösenpriserna. Vi vill vidare behålla en förenklad mejerireglering under övergångsperioden. En förändring bör dessutom göras i konkurrenslagstiftningen som möjliggör för livsmedelsföretag att samverka vid export.

En stor del av dagens åkerareal måste varaktigt avföras ur livsmedelsproduktion. Enligt vår mening bör de brukare som varaktigt avför areal erhålla en tvådelad ersättning i form av en omställningsersättning och anläggningsersättning. Denna konstruktion skulle, till skillnad från det förslag som lämnats av arbetsgruppens majoritet, innebära en framåtsyftande lösning.

Den areal som för närvarande ingår i det s.k Omställning 90-programmet kan inte återinföras i spannmålsproduktionen då programmet nästa år upphör. Det skulle resultera i kraftigt sänkta spannmålspriser. Det är av yttersta vikt att arealer nu snabbt och varaktigt lyfts ur livsmedelsproduktionen, annars blir situationen kaotisk på spannmålssidan. Därför måste alternativ användning av åkerarealer stimuleras.

Arbetsgruppen har genom sitt förslag inte medverkat till att lösa några problem. Arealstödet kommer inte att stimulera till förändring. Arealstödet kommer inte att premia dem som driver sin verksamhet på ett effektivt och rationellt sätt.

Den svenska åkerarealen är en stor tillgång som skall användas för livsmedelsproduktion men i framtiden också i ökad utsträckning för annat än traditionell jordbruksproduktion. Steget är nu inte långt till att jordbruket med framgång också producerar energi- och industriråvaror.

Den nya jordbrukspolitiken måste ge de svenska jordbruket möjlighet att konkurrera på lika villkor med omvärlden. Därför måste förändringarna ske i samma takt som i omvärlden. Det svenska stödssystemet och skyddssystemet får inte försämra de svenska lantbrukarnas utgångsläge i förhållande till andra länders brukare.

Det svenska jordbruket i ett internationellt perspektiv

Försörjningstryggheten och omvärlden

De allra flesta länder i världen strävar efter att bli självförsörjande med baslivsmedel. En betydande överskottsproduktion av framför allt spannmål har uppstått i de västliga industriländerna. Den internationella spannmålsmarknaden karaktäriseras av låg kommersiell efterfrågan. Marknaden kännetecknas därför av låga priser och avsättningssvårigheter.

Även inom EG är man nu angelägen om att uppnå en bättre produktionsbalans och att minska exportkostnaderna. En betydande del av EG:s budget åtgår i dag för prisreglerande åtgärder på jordbrukets område.

Världens katastrof- och beredskapslager kan i framtidens avreglerade livsmedelshandel knappast bekostas av världens bönder genom produktion som inte täcker kostnaderna. Länderna bör för att säkra livsmedelstryggheten ta upp förhandlingar om lagrens storlek och finansiering.

Lika villkor

Den svenske jordbrukaren måste få möjligheter att konkurrera på lika villkor med kollegorna i omvärlden. Så är det inte i dag. Restriktioner och krav vad gäller produktionsmetoder, inte minst vad gäller användning av växtskyddsmedel och lagringsbehandling av produkterna, är ofta betydligt hårdare i Sverige. Detta förhållande är ett problem. Samma krav måste ställas på de färdiga livsmedlen oavsett om de producerats i Sverige eller utomlands. Vårt närmande till den europeiska gemenskapen måste innebära en strävan att harmonisera också dessa krav. Höga miljökrav måste vara en självklar ambition. Det är värt att notera att ett svenskt medlemskap i EG skulle vara positivt för den svenska jordbruksnäringen.

Avreglering

En strävan efter avreglering och ökad öppenhet mellan länderna då det gäller handeln med jordbruksprodukter är nu på gång. En sådan utveckling måste ske ömsesidigt och i samma takt länderna emellan. Sverige skall delta i de internationella förhandlingarna och där arbeta för en rättvis gemensam avreglering.

Det svenska jordbruket i framtiden

Mångfaldens jordbruk

Vi är förespråkare för ett mångfaldens jordbruk. Vill vissa konsumenter ha livsmedel producerade på visst sätt skapas naturlig efterfrågan på dessa produkter och de kommer då att produceras, men givetvis till de priser detta betingar. Kraven på mångfald kommer att öka inte minst från konsumenthåll. Detta kräver ett jordbruk med rik variation vad gäller driftsinriktning, produktslag och egenskaper, företagsstorlek och så vidare.

Den lagstiftningsiver som visas från regeringshåll – men tyvärr också från annat politiskt håll – leder till likriktning, inte till mångfald. I stället för att formulera krav och ange ramar skapar man detaljregler och i stället för att stimulera initiativförmåga och framåtanda sätter man upp hinder. En sådan politik skapar misstro och besvikelse samt bromsar utvecklingen.

Sveriges jord- och skogsbrukare skall vara fria företagare. Ägande- och förfoganderätt till mark är en förutsättning för detta. En allt mer ökad statlig styrning är ett hot mot näringens utvecklingsmöjligheter. Vår grundläggande inställning är att information, rådgivning och stimulanser bör ersätta tvång och regleringar.

Vi vill säkerställa konsumentens valfrihet. Detta förutsätter en marknad för livsmedelsprodukter, där efterfrågan återspeglas i priset. Subventioner till vissa livsmedelsprodukter snedvrider efterfrågan och ger felaktiga pris-signaler till producenterna.

Efterfrågan på alternativodlade produkter är relativt liten. När konsumenten väljer bedöms både pris och kvalitet. Märkningen av produkterna är viktig för att ge underlag för konsumentens val.

Jordbruket har ett självklart miljöansvar. Många hävdar att detta kräver en sänkt intensitet. En minskning av insatsmedlen skulle enligt dessa vara enda möjligheten att göra det svenska jordbruket mer miljövänligt. Vi uppfattar detta synsätt som utvecklingsfientligt. En effektiv jordbruksproduktion innebär att insatsmedel i form av gödning och växtskyddsmedel används på ett balanserat sätt. Det finns inte något givet motsatsförhållande mellan ett effektivt och ett miljövänligt jordbruk.

En effektiv jordbruksproduktion innebär att insatsmedel i form av gödning och växtskyddsmedel får användas efter grödans behov. Miljöanpassning inom jord- och skogsbruket är både möjlig och nödvändig. Ett effektivt jordbruk går att förena med god miljö.

Ett visst näringsläckage från jordbruket har dock alltid förekommit. Till sammans med utsläpp från andra källor har detta blivit ett miljöproblem. Att näringsläckagets storlek bestäms av mängden tillförd näring är en vanlig missuppfattning. Försök visar att läckaget från icke gödslad, odlad mark är nästan lika stort som från normalgödslad. Det finns i dag kända faktorer som är av större betydelse för näringsläckaget än kvävegivans storlek. Den viktigaste är den öppna jorden. En flerårig vall kan utnyttja stora mängder gödsel utan nämnvärt näringsläckage. En träda utan täckgröda fungerar dåligt och läcker vid nederbörd stora mängder lättlösligt kväve till vattendragen.

En markerad ökning av kväveförlusterna uppstår vid spridning av stallgödsel tidigt på hösten på icke bevuxen mark. Detta måste förhindras. Ökad lagringskapacitet i gödselvårdanläggningar är därför en nödvändighet.

Ett statligt stimulansbidrag till byggande av större gödselvårdanläggningar har på moderat initiativ införts. En anpassning av djurhållningen till den befintliga bruksarealens storlek måste också ske.

Utvecklingen av de kemiska växtskyddsmedlen går mot allt mindre giftiga och allt mer selektiva medel. Samtidigt förbättras och förfinas tekniken. Samma effekt som tidigare erhöles med stora hektardoser kan idag uppnås med väsentligt lägre doser. En förbättrad utrustning och teknik för besprutning bidrar till att hektardoserna kan minskas utan men för resultatet och miljön. Internationellt sett är Sveriges användning av bekämpningsmedel liten. Detta beror på Sveriges gynnsamma odlingsbetingelser.

Produktionsmedel skall inte punktbeskattas. Det leder till en felaktig resursanvändning både från företagens och samhällets synpunkt. Det är därför oacceptabelt att beskatta handelsgödsel och bekämpningsmedel, särskilt som skatten inte får kompenseras genom höjda produktpriser. I synnerhet inte då dessa produktionsmedel, rätt använda, inte svarar för någon negativ miljöpåverkan. Vi föreslår att dessa skatter avskaffas.

Regeringen har tidigare först efter riksdagens begäran redovisat användningen av de medel som inlutit från dessa skatter. Denna redovisning saknas i år. Användningen bör snarast redovisas för riksdagen.

Energigrödor kan genom sitt låga nettoutsläpp av koldioxid bli betydelsefulla som en framtida energikälla, även om kärnkraften bibehålls. Biobränsleproduktion för uppvärmning kan bli konkurrenskraftigt i spannmålsodlingsdistrikten nära de stora forbrukarna. Etanoldrivna bussar i stadstrafik

är från miljösynpunkt intressanta. Försök och utvärdering pågår. Inför en koldioxidavgift på fossila bränslen gynnas bioenergiproduktionen, eftersom den inte blir avgiftsbelagd.

Mot. 1989/90

Jo274

Livsmedelskvalitet

Våra livsmedels kvalitet har ofta debatterats. Debatten har gällt växtnäringstillsatser och bekämpning av skadegörare i växande gröda samt livsmedels hantering i industrin. Det har hävdats att användandet av handelsgödsel, växtskyddsmedel och livsmedelstillsatser skulle äventyra människors hälsa. Detta är fel.

Gödning är en nödvändig del i en biologiskt balanserad produktion. Med skördeprodukterna bortförs ämnen från jorden. Dessa måste ersättas om inte åkermarken skall utarmas. Stallgödseln räcker inte till för att täcka förluster genom odlingens bortförelse av växtnäring, och många jordbruk saknar helt denna. Vid lantbruksuniversitetet har noggranna studier visat att produkternas kvalitet blir lika hög med oorganisk gödsling. Minskad intensitet i växtodlingen på växtnäringssidan påverkar dessutom brödsädens baknings-egenskaper negativt.

Undersökningar visar att det är mängden tillgänglig växtnäring i jorden som påverkar avkastningens storlek oberoende av om näringen tillförs i organisk eller oorganisk form. En övergång till organiska gödselmedel (stallgödsel) vid fältmässig köksväxtodling skulle till exempel inte medföra att produkterna fick vare sig ett högre näringsvärde, bättre kemisk sammansättning eller större lagringsförmåga.

Växtskyddsmedel används för att förhindra angrepp av växtskadegörare. Den kontroll av livsmedel som sker visar att inga kända hälsorisker föreligger. En slopad användning av växtskyddsmedel kan däremot komma att äventyra livsmedels säkerheten framför allt genom att risken för skadliga svampangrepp ökar. Detta framgår av cancerkommitténs rapport. Kommittén är mer orolig över ämnen som gynnas i grödor som inte behandlats med växtskyddsmedel än över de restsubstanser som finns i svenska grödor.

Kemikalier används också för att minska hälsorisker och förlänga hållbarheten hos färdiga livsmedel. Utan sådana tillsatser skulle hälsoriskerna och matkostnaderna öka dramatiskt. Den svenska livsmedelsgäststiftningen hör till de mest restriktiva i världen. Bestämmelserna gäller främmande ämnen, tillsatser med mera och är utformade med stor säkerhetsmarginal.

Livsmedelskontroll

Livsmedelskontrollen skärps nu efter beslut i riksdagen under 1989. Nu kan till exempel livsmedel producerat utomlands och importerat stoppas om det i detta kan påvisas halter av i Sverige förbjudna ämnen. I övrigt gäller samma gränsvärden för importen som för den motsvarande svenska produkten. Kraven skärps på importörernas egenkontroll och kontroll av leverantörer vilket bidrar till förbättringar och ökad rättvisa mellan producenter i Sverige och utomlands.

Jordförvärvslagstiftningen är en av de lagar som kraftigast inskränker äganderätten. Trots att lagen liberaliserats stadgas fortfarande att staten, genom lantbruksnämnden, skall bestämma vem som skall få köpa jordbruks- eller skogsmark samt dessutom kunna fastställa en övre prisgräns.

Möjligheten för enskild person att köpa en jordbruksfastighet skall, enligt vår mening, inte begränsas. Ett avskaffande av jordförvärvslagstiftningen för enskilda personer skulle kunna berika landsbygden med nya grupper av människor. Valfriheten och den fria avtalsrätten måste prägla förhållandet mellan säljare och köpare och prismekanismen tillåtas att styra priset.

Förvärvsprövningen bör emellertid behållas för juridiska personer. Skogsfastigheter kan till exempel vara attraktiva uppköpsobjekt för stora träförädlande företag och fastigheterna skulle då riskera att aldrig mer komma ut på marknaden. Lokala arbetstillfällen skulle också försvinna vid sådana förvärv.

Skötsellagen är ett exempel på en lagstiftning som reglerar markägarens disposition av sin mark. Enligt vår mening är det jordbrukaren som i stort sett skall få välja produktion, inriktning och användningssätt av sina marker utan krav på tillstånd från myndighet.

Vi anser att skötsellagen bör ändras så att lantbrukaren endast behöver anmäla förändrad användning av marken viss tid före planerade åtgärder. Det finns då tid för myndigheterna att reagera och inleda förhandlingar med markägaren och landskapsvårdande instanser. Denna förändring bör enligt vår mening träda i kraft den 1 juli 1991.

Sälj offentligt ägd mark

Huvuddelen av den offentligt ägda jord- och skogsmarken bör utbjudas i första hand till dem som arrenderar marken. Redan nu kan delar av domänverkets markinnehav utbjudas till försäljning. Intäkterna av denna försäljning kan beräknas inbringa 600 miljoner kronor till statskassan redan det första året.

Lantbruksnämndernas innehav av fastigheter är betydande. I den så kallade jordfonden ligger i dag fastigheter till ett betydande värde. I innehavet ingår en stor del skogsmark som drivs i egen regi. Med hänsyn till den liberaliserade förvärvstillståndsprövningen bör den del av innehavet som inte är nödvändigt från strukturovandlingssynpunkt avvecklas. Genom detta beräknar vi att 65 miljoner kronor kan tillföras statskassan, och anslaget till lantbruksnämnderna kan därför för nästa budgetår minskas med motsvarande belopp. Detta skulle också skapa förutsättningar för ett ökat glesbygdsboende.

Bättre skattesystem

Sverige har i dag världens högsta skattetryck. Det höga skattetrycket i kombination med skattesystemets utformning har haft en negativ inverkan på jordbrukets härfkraft. Inkomstskatteutredningen har dessutom föreslagit en rad åtgärder som ytterligare skulle försämra jordbrukets lönsamhet.

Vi har från moderata samlingspartiets sida lämnat en rad förslag på förändringar i skattesystemet som skulle förbättra jordbrukets situation.

Följande åtgärder är, enligt vår mening, nödvändiga att vidta:

– *Sänkta marginalskatter*

Gränsen för uttag av statlig inkomstskatt bör fastställas till 200 000 kronor 1991 mot 180 000 kronor enligt uppgörelsen mellan regeringen och folkpartiet. Den statliga skattesatsen bör, enligt vår mening, vara 15 procent 1991 och 10 procent 1992 mot 20 procent enligt uppgörelsen.

– *Avgiftsuttaget bör relateras till förmåner*

Enligt vår mening måste sambandet mellan förmåner och socialförsäkringsavgifter successivt återinföras. Arbetsgivar- och egenavgifter har efterhand blivit mindre relaterade till de förmåner de avser att finansiera. De har mer fått karaktären av skatt. Icke förmånsrelaterade avgifter bör på sikt slopas.

– *Nej till grundavgift*

Enligt inkomstskatteutredningens förslag kommer en grundavgift att belasta passiva näringsinkomster som arrenden och försälda rotposter. Vi avvisar detta förslag.

Den del av jord- och skogsbrukarens inkomster som är att betrakta som kapitalavkastning skall inte belastas med egenavgifter.

– *Behåll underskottsavdragen*

Inkomstskatteutredningens majoritet föreslår att underskott i förvärvskälla i fortsättningen inte får kvittas mot överskott i andra förvärvskällor eller i ett annat inkomstslag. Underskott skall enbart få kvittas mot eventuellt framtida överskott i samma förvärvskälla. Denna åtgärd försämrar förutsättningarna för nyföretagande och entreprenörskap. Deltids- och hobbyjordbruk kommer att drabbas extra hårt. En bibehållen kvittningsrätt kan många gånger vara en förutsättning för fortsatt verksamhet. Vi anser att underskottsavdragen skall behållas. Vi vill givetvis att kvittningsrätten också skall gälla socialförsäkringsavgifterna.

– *Anpassa förmögenhetsbeskattningen*

Sverige har den högsta förmögenhetsskatten bland OECD-länderna. För många jord- och skogsbruksföretag är förmögenhetsskatten ett stort problem.

Kapitalbeskattningen i Sverige måste anpassas till vad som gäller i våra konkurrentländer. Förmögenhetsskatten på det arbetande kapitalet bör avskaffas från och med 1991. Vi vill dessutom införa en proportionell förmögenhetsskatt med ett stort skattefritt grundbelopp. På sikt vill vi slopa förmögenhetsskatten.

Sambeskattningen av förmögenheter måste upphöra. Vi vill självklart att det totala uttaget av förmögenhets- och inkomstskatt skall justeras i takt med att marginalskatterna sänks.

– *Anpassning av arvs- och gåvobeskattningen*

Generationsskiftet måste underlättas genom sänkta arvs- och gåvoskatter. Som ett första steg att sänka nivån på arvskatten för efterlevande make och barn till cirka 25 procent vill vi höja de skattefria bottenbeloppen. Från den 1 januari 1991 bör den avlidnes make erhålla 12 basbelopp skattefritt, barn eller annan nära anhörig fem basbelopp och annan person två basbelopp. Det skattefria gåvobeloppet bör samtidigt höjas till ett halvt basbelopp.

I samband med generationsskiften bör värdet av arbetande kapital inte bli föremål för arvs- och gåvobeskattnig.

– *Nej till skärpt realisationsvinstbeskattnig*

Inkomstskatteutredningens majoritet har föreslagit att den nominellt beräknade realisationsvinst som uppkommer vid försäljning av en näringsfastighet exempelvis en jordbruksfastighet skall redovisas i inkomstslaget näringsverksamhet och beskattas med progressiv inkomstskatt och så kallad grundavgift. Samtidigt skall uppskovsbestämmelserna slopas.

Vi har avvisat dessa förslag som leder till kraftigt skärpt beskattning och ökade inlåsnings effekter. Realisationsvinster vid försäljning av näringsfastigheter bör liksom bostadsfastigheter beskattas i inkomstslaget kapital. Vid beräkning av den skattepliktiga vinsten skall omkostnadsbeloppet indexuppräknas från första året. Uppskovsreglerna måste finnas kvar.

– *Reserveringsmöjligheter inom jordbruk- och skogsbruk* Företagsbeskattningsutredningen löste inte frågan om reserveringsmöjligheterna. Förutom ett generellt förslag om en reserveringsrätt upp till åtta basbelopp redovisades två tänkbara modeller.

Den ena modellen innebär att egenföretagare som behöver större reserveringsutrymme skall övergå till att driva verksamheten i handelsbolagsform. Den andra modellen, en så kallad särskild redovisningsmetod, innebär att samma reserveringsmöjligheter som för bolagssektorn medges. Denna modell är att föredra. Den måste emellertid utformas så att någon dubbelbeskattnig inte uppstår och ej heller att egenavgiftsuttaget ökar.

– *Avskaffa skogsvårdsavgiften*

Denna form av straffbeskattnig måste försvinna. Vi föreslår därför att skogsvårdsavgiften slopas.

Bidraget till skogsvägar och skogsdikning bör avvecklas. I stället bör kostnaderna för dessa åtgärder vara direkt avdragsgilla vid inkomsttaxering.

– *Bättre regler för skogskonton*

Avverkningsbenägenheten har påverkats positivt av de speciella regler som temporärt införts beträffande insättning på skogskonto. Vi anser därför att dessa regler bör permanentas. Dessutom föreslår vi att avsättningstiden på skogskonto förlängs till femton år.

Majoriteten i inkomstskatteutredningen föreslår också att avkastningen på skogskonto skall beskattas på samma sätt som eget pensionssparande. Det får till följd att räntan årligen kapitalbeskattas genom att banken direkt från räntan avräknar denna skatt. Kvarvarande ränta och avsatta skogskontomedel inkomstbeskattas i samband med uttag. Vi avvisar denna skattehöjning.

– *Rätt till avdrag för reparation och underhåll av mangårdsbyggnader*

Samtliga partier i inkomstskatteutredningen, bortsett från moderata samlingspartiet, vill slopa avdragsrätten för underhåll av jordbrukets mangårdsbyggnader. Vi avvisar detta förslag. Avdragsrätten skall finnas kvar.

– *Preliminär B-skatt*

Det preliminära B-skatteuttaget skall enligt vår mening sänkas och utgå med belopp motsvarande föregående års slutliga skatt.

– *Punktskatter*

Vi vill slopa nuvarande punktskatter inom energiområdet och ersätta dessa med en koldioxidutsläppsrelaterad skatt på fossila bränslen samt införa

moms. Det innebär att biobränsle och etanol inte punktbeskattas. Biobränsle-baserad fjärrvärme blir helt skattefri enligt vårt förslag.

– *Skjut upp den allmänna fastighetstaxeringen*

Jord- och skogsbruksfastigheter skall enligt planerna bli föremål för allmän fastighetstaxering 1992. Med hänsyn till den omstrukturering som diskuteras inom jordbrukssektorn och då en redan dålig lönsamhet kan förväntas sjunka torde fastighetspriserna falla. Det kan därför inte vara rimligt att genomföra en allmän fastighetstaxering som med all sannolikhet kommer att grundas på för höga försäljningsvärden.

Mot bakgrund av den osäkra situation som jordbruket befinner sig i bör därför den allmänna fastighetstaxeringen avseende jordbruksfastigheter skjutas upp till 1996.

– *Punktbeskatta inte produktionsmedel*

Punktbeskattning av produktionsmedel leder till en felaktig resursanvändning både från företagets och samhällets sida. Det är därför oacceptabelt att beskatta handelsgödsel och bekämpningsmedel, särskilt som skatten inte får kompenseras genom höjda produktpriser och medlen, rätt använda, inte har någon negativ effekt på miljön. Vi föreslår att dessa skatter avskaffas.

Regeringen har tidigare redovisat användningen av de medel som influtit från dessa skatter. Denna redovisning saknas i år. Användningen bör snarast redovisas för riksdagen.

– *Behåll avdragsrätten*

En majoritet i utredningen om reformerad företagsbeskattning vill slopa avdragsrätten avseende ränta på insatskapital i ekonomiska föreningar. Vi avvisar detta förslag, eftersom det leder till dubbelbeskattning.

– *Avskaffa tvångssparandet*

Tvångssparandet som socialdemokraterna införde med centerns hjälp bör upphöra. Tvångssparandet har drabbat dem som betalar B-skatt – dvs. de flesta lantbrukare – extra hårt. De har tvingats tvångsspara motsvarande tre procent på B-skattebeloppet. Eftersom B-skatten även inkluderar sociala avgifter har de tvingats spara mer än andra grupper. Vi anser att tvångssparandet omgående skall upphöra och de tvångsintagna medlen återbetalas.

Aktuella frågor

Prisregleringen 1989/90

Enligt regeringens proposition 1988/89:140 skulle jordbruket tillföras totalt 1 170 milj. kr. för 1989/90. Av beloppet skulle 450 milj. kr. tillföras per den 1 januari 1990.

Utskottet anförde med anledning av detta: "Föreslagna kompensationsbeloppet och utbetalningssättet inte får utgöra något hinder mot att man på sedvanligt sätt tar upp överläggningar om kompensation för inflationsutvecklingen".

En översiktlig bedömning som nu gjorts visar att kostnadsutvecklingen blivit avsevärt kraftigare än vad som kan ha varit utgångspunkten i regeringens proposition. Någon omförhandling har trots detta inte skett. Denna bör nu komma till stånd med syfte att en kompensation för prishöjningarna fram till den 1 januari 1990 skall ske.

Delansvar för spannmålexporten

Det 1985 fattade beslutet om statligt delansvar om 40 procent av exportkostnaderna vid normalskörd avsågs omfatta fem år.

Femårsperioden är nu slut. Riksdagen förväntas fatta ett nytt jordbrukspolitiskt beslut under 1990, vilket kan träda i kraft först inför växtodlingssäsongen 1991. På så sätt kan årets växtodlingssäsong komma att vare sig omfattas av 1985 eller 1990 års jordbrukspolitiska beslut. Vår uppfattning är att 1985 års beslut skall gälla till ett nytt beslut hinner träda i kraft. Som en konsekvens av detta bör statens delansvar för spannmålexporten förlängas med ett år och liksom hittills vara 40 procent av exportkostnaderna vid normal skörd.

Förhandlingar inför 1 juli 1990

Den nuvarande avtalsperioden löper ut den 30 juni 1990. Förhandlingarna om kompensation till jordbruket från den 1 juli 1990 måste ske under vintern 1990. Eftersom inget nytt riksdagsbeslut kan föreligga inför förhandlingarna bör förhandlingar ske utifrån gällande beslut och avse ett provisorieår 1990/91.

Regeringen bör därför snarast ta upp förhandlingar med jordbrukets organisationer för att dels diskutera fram ett belopp, dels diskutera hur detta kan tillföras näringen utan att det strider mot aprilöverenskommelsen i GATT.

Prisreglerande åtgärder

Under anslaget prisreglerande åtgärder anslås medel till vad som kallas låginkomstattsning. Denna post har rymt flera verksamheter, bland annat åtgärder för produktionsanpassning. Posten tillkom som kompensation för uteblivna livsmedelsprishöjningar på 1970-talet. Den är således en livsmedelssubvention. Regeringen avser under våren återkomma till riksdagen med proposition i ärendet. Föregående år har vi föreslagit att posten skall minskas med 45 miljoner kronor och att jordbruket skulle få kompensera sig för detta. Vad gäller budgetåret 1990/91 preciserar vi oss först efter det att regeringen lagt sitt förslag till riksdagen.

Livsmedelssubventioner

Riksdagen har tidigare beslutat om en successiv neddragning av mjölksubventionerna. Mjölksubventionen skulle avvecklas under en tioårsperiod.

Detta har hittills inte visat sig negativt för konsumtionen.

Enligt vår uppfattning är det lämpligt att avveckla subventionerna under en tioårsperiod. Det ger producenterna möjlighet till omställning under rimliga förhållanden.

Mot denna bakgrund bör mjölksubventionen minskas med 250 miljoner kronor under budgetåret 1990/91.

Att staten bidrar till jordbrukets rationalisering är enligt vår mening fel. Bättre resultat kan uppnås på en fri marknad utan statliga bidrag. Bidraget bör på sikt upphöra. Budgetåret 1990/91 bör det minskas med 20 av föreslagna 40 miljoner kronor.

Norrlandsstödet

Det är också väsentligt att jordbrukarna i Norrland kompenseras för de, i förhållande till andra delar av Sverige, sämre förutsättningarna att där bedriva jordbruk. Norrlandsstödet till jordbruket är ett produktstöd som gör det möjligt att bedriva ett jordbruk i dessa delar av vårt land. Det bör bibehållas och räknas upp i takt med inflationen. Stödet bör behålla karaktären av produktstöd och inte omvandlas till något slags arealstöd eller på något annat sätt bli mer beroende av politiska beslut.

Fruktodlingen

I budgetpropositionen tas frågan om det särskilda stödet till fruktodlingen upp i anledning av att importskyddet för äpplen och päron upphört. Riksdagen beslutade – 1988/89:SkU8 – att importregleringen, med importstopp under viss tid av året, skulle avvecklas och ersättas med ett tullskydd.

Om det visar sig att anvisade medel inte förslår för de åtgärder som nu måste vidtas bör regeringen återkomma till riksdagen med begäran om ytterligare medel på tilläggsstat för budgetåret 1989/90.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om jordbrukets möjligheter till konkurrens på lika villkor,
2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om avreglering,
3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om mångfald inom jordbruket,
4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om fria företagare och enskilt ägande,
5. att riksdagen beslutar avskaffa skatterna på bekämpningsmedel och handelsgödsel,
6. att riksdagen hos regeringen begär en redovisning av användning av hittills influtna medel från avgifter på bekämpningsmedel och handelsgödsel,
7. att riksdagen hos regeringen begär förslag om ändring av jordförvärvslagen så att den inte görs tillämplig på enskilda personer,
8. att riksdagen hos regeringen begär förslag om ändring av lagen om skötsel av åkermark i enlighet med vad som anförts i motionen,
[att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om försäljning av domänverksmark.]¹⁾

9. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om minskning av jordfonden.

10. att riksdagen till lantbruksnämnderna för budgetåret 1990/91 anvisar ett ramanslag på 197 092 000 kronor.

[att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om grundavgift.²]

[att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om underskottsavdrag.²]

[att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om skärpt realisationsvinstbeskattning.²]

[att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om rätt till avdrag för reparation och underhåll av jordbrukets mangårdsbyggnader.²]

[att riksdagen beslutar att de temporära regler som införts beträffande insättning på skogskonto permanentas.²]

[att riksdagen beslutar att den allmänna fastighetstaxeringen avseende jordbruksfastigheter skjuts upp till 1996.²]

[att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om ränta på insatskapital i ekonomiska föreningar.³]

11. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om prisregleringen 1989/90.

12. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om ett års förlängning av 1985 års jordbrukspolitiska beslut.

13. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att statens delansvar för spannmålexportens kostnader även under budgetåret 1990/91 bör vara 40 procent.

14. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om livsmedelssubventionerna.

15. att riksdagen till Bidrag till jordbrukets rationalisering m.m. för budgetåret 1990/91 anvisar ett förslagsanslag på 20 000 000 kronor.

16. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om det särskilda stödet till fruktodlingen.

17. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om Norrlandsstödet.

[att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om förhandlingar om internationella beredskapslagar.⁴]

Stockholm den 25 januari 1990

Mot. 1989/90

Jo274

Sven Eric Lorentzon (m)

Jens Eriksson (m)

Carl G Nilsson (m)

Mona Saint Cyr (m)

Hans Dau (m)

Anders G Högmark (m)

Ingvar Eriksson (m)

Ivar Virgin (m)

Birgit Henriksson (m)

Ingrid Hemmingsson (m)

Karl-Gösta Svenson (m)

¹ 1989/90:N368

² 1989/90:Sk453

³ 1989/90:L215

⁴ 1989/90:U252

